

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 24 mei 2017

Toelichting

Bevoegd deputatielid: Luk Lemmens

Telefoon: 03 240 52 65

Agenda nr. 2/10

Provinciale initiatieven. Dienstverlenende vereniging IKA.
Toelichting bij het beleid van de vereniging. Kennisname.

De lokale overheden drukken via hun verschillende participaties een belangrijke stempel op het economisch landschap van België. De gemeenten houden belangen aan in diverse sectoren waaronder financiën, telecommunicatie, streekontwikkeling, afval, water en - niet te vergeten - energie.

IKA werd op 31 mei 1983 opgericht naar aanleiding van de oprichting van de gemengde distributie-intercommunale IVEKA en de wens van de gemeenten om hun belang in de distributienetten tot een meerderheidsbelang uit te bouwen. Tegelijk wensten de gemeenten in de schoot van IKA over een overlegplatform te beschikken tussen de gemeenten en de distributie-intercommunales voor gas, elektriciteit en "FM en TV"-signalen.

In dit kader verenigt IKA de openbare besturen die vennoot zijn van IVEKA en het vroegere IGAO/TELEKEMPO en INTERTEVE. Concreet heeft IKA enkel openbare besturen als aandeelhouder. Het werkingsgebied loopt grotendeels gelijk met dat van IVEKA, 48 gemeenten, waaronder enkele uit de zuivere sector, en de provincie Antwerpen zijn lid van de vereniging.

Bij de oprichting was het doel beperkt om:

- Voor rekening en op verzoek van de deelnemers de financiering te verzorgen van de investeringen dienstig voor de distributie van elektriciteit en/of gas en/of informatie- en communicatiesignalen.
- Het overleg tot stand te brengen tussen de vertegenwoordigers van de deelnemers omtrent de distributie van elektriciteit, gas, en informatie- en communicatiesignalen.

IKA startte hierdoor historisch als financieringsvehikel met een zeer klein startkapitaal en hoge door de gemeenten gewaarborgde schuld ter financiering van de distributienetten. Aan de gemeenten werd kort na de oprichting van IKA aangeboden om naast de investeringen in de energiesector, ook de lokale investeringen (buitengewone dienst) te financieren. Voor beiden wordt maximaal gebruik gemaakt van het thesauriebewijzenprogramma. Om aan goede en stabiele voorwaarden te kunnen blijven lenen, werd dit programma aangepast en uitgebreid zodat ook lange termijn uitgiftes in de vorm van obligaties gerealiseerd kunnen worden.

In de jaren negentig werden de participaties uitgebreid tot de transportnetten van gas en elektriciteit en een belang in Electrabel. Naar aanleiding van de vrijmaking van de energiemarkt werd taak van IVEKA herleid tot de distributie. De vroegere

leveringstaak van IVEKA werd in de eerste plaats een privéaangelegenheid van ECS (Electrabel Customers Solutions) waarin IKA participeerde. Deze participatie werd in 2014 verkocht. Ook de realisatie van lokale groene stroomprojecten kwam in de schoot van IKA terecht.

De participaties van IKA kunnen in drie blokken onderverdeeld worden: de belangen in het transportnetbeheer, de investeringen in een aantal hernieuwbare projecten en de financiële participaties. Deze laatste hebben een uitdovend karakter en worden enkel in specifieke opdracht van de onderliggende besturen aangehouden.

De participaties in het transportnetbeheer van aardgas (via Publigas) en van elektriciteit (via Publi-T) vormen de hoofdmoot van de investeringen van IKA en worden door de raad van bestuur dan ook aanzien als de kernactiviteiten van de financieringsvereniging. Via deze participaties staat IKA immers mee in voor de Belgische, publieke verankering van de gereguleerde transportnetbedrijven Fluxys en Elia.

Daarnaast heeft IKA meerdere participaties in lokale hernieuwbare projecten, maar deze investeringen en de daaruit voortvloeiende inkomsten zijn van een veel beperktere omvang dan de belangen in Publigas en Publi-T. Het belang in EGPF (Electrabel Green Projects Flanders) is eerder historisch gegroeid, de meer recente participaties zoals W4F (Wind 4 Flanders) zijn er vooral gekomen op initiatief van de gemeenten op wiens grondgebied de projecten zijn gerealiseerd. Maatschappelijk zijn deze lokale projecten wel belangrijk, via IKA worden zowel de lokale besturen als coöperatieve verenigingen mee betrokken. IKA beschikt over een intern groen fonds, opgebouwd uit een deel van inkomsten uit de verkochte niet kernactiviteiten, waardoor niet extern geleend dient te worden.

IKA financiert naast de investeringen in de energiesector, ook de lokale investeringen (buitengewone dienst). Voor beiden wordt maximaal gebruik gemaakt van het thesauriebewijzenprogramma. Om aan goede en stabiele voorwaarden te kunnen blijven lenen, werd dit programma aangepast en uitgebreid zodat ook lange termijn uitgiftes in de vorm van amortiserende obligaties gerealiseerd kunnen worden.

IKA houdt volgende strategische participaties aan :

- In het hoge druk gasnet van Fluxys via Publigas, IKA is in deze activiteit de grootste speler in de Vlaamse gemengde sector
- In het hoogspanningsnet elektriciteit van ELIA via Publi-T
- In de productie van groene stroom : E.G.P.F, E.G.P.F. WWE, W4F en STORM Geel, STORM Westerlo, STORM Meer-Hoogstraten en SPSFIN/Peerdsbos, IKA is in deze activiteit uitgegroeid tot de grootste speler in de Vlaamse gemengde sector

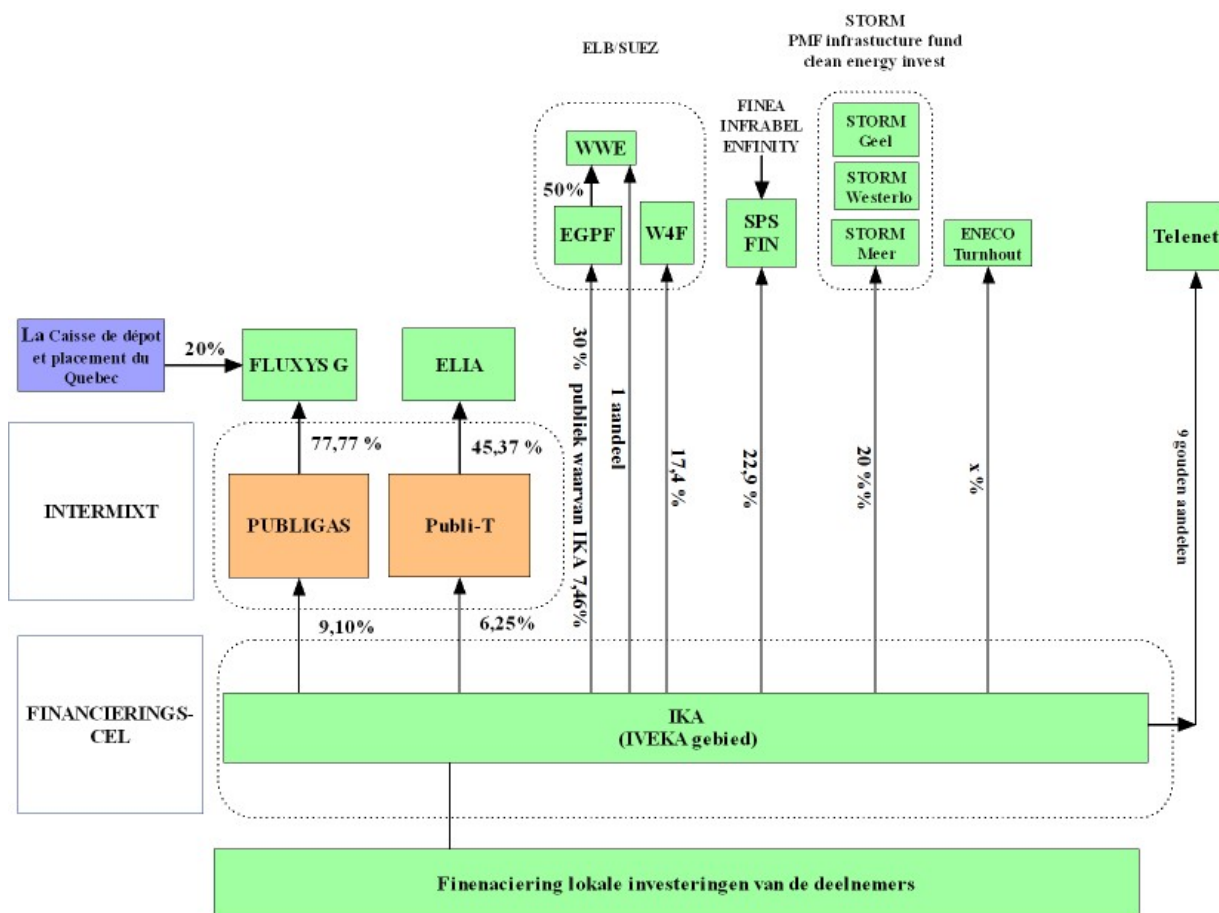
De werking van IKA wordt verzorgd door de heer Lieven EX die tevens secretaris en deskundige is van de vereniging, met de ondersteuning van de heer Johan VERZYCK voor de boekhouding.

IKA streeft ernaar om de investeringen die namens de gemeenten aangegaan werden door de verwerving van financiële vaste activa maximaal te financieren met eigen vermogen. Streefdoel is de financiële vaste activa te laten weerspiegelen in het kapitaal van IKA. Dit heeft eenduidige verdeelsleutels als gevolg. Bovendien kan iedere gemeente eenvoudiger de waarden, rendementen, rechten en plichten opvolgen.

IKA beschikt over een solide balans met een actief van 190 miljoen EUR en een eigen vermogen van 91 miljoen EUR waardoor de investeringsnoden maximaal gedelgd kunnen worden zonder inbreng van gemeentelijke middelen.

IKA is steeds pleitbezorger geweest voor een actieve rol bij het beheer van haar participaties om zodoende de belangen van haar deelnemers ten volle te kunnen behartigen. De betrokkenheid van de lokale besturen is hierin van groot belang. IKA wenst in nauw overleg met zijn deelnemende gemeenten de strategische participaties beheren en tevens zijn steentje bijdragen bij de globale doelstelling voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen door bij de voorbereidende fase als intermediair op te treden en via een financiële participatie een deel van de opbrengsten te laten terugvloeien naar de gemeenten.

Een overzicht van de participaties :

Belangrijke elementen 2016

Ieder intergemeentelijk samenwerkingsverband heeft een decretaal opgelegde duur van 18 jaar, bij IKA verstrekt deze op 31/12/2016. De buitengewone algemene vergadering van 19 december 2016 verlengde eenparig de duurtijd met 18 jaar tot 31/12/2034. Tegelijk werden de statuten geactualiseerd naar de huidige werking waarbij de voorziene uittreding van de provincie einde 2018 reeds opgenomen werd.

Distributienetten

Voor de kapitaalverhoging van IVEKA in 2014-2015 werd ruim 12,6 miljoen EUR cash vrijgemaakt, voornamelijk uit de verkoop van Telenet en ECS. IKA financierde zo ruim 80% van deze kapitaalverhoging.

Van de oorspronkelijke financieringen van 98 miljoen EUR, staat nog een beperkt bedrag open van minder dan 0,5 miljoen EUR. De gemeenten konden dankzij de financiering via IKA belangrijke aandelenpakketten verwerven zonder gemeentelijke inbreng, waarvan de dividenden volledig ten goede komen van de gemeentelijke begrotingen.

In de loop van 2016 besliste IKA, samen met de andere Vlaamse financieringsverenigingen, in te stappen in het kapitaal van Eandis Assets, de gefuseerde distributienetbeheerder die per 1 januari 2016 onder opschortende voorwaarden was opgericht uit Imewo, Gaselwest, Intergem, Iverlek, Imea, Iveka en Sibelgas.

De raad besliste principieel toe te treden als vennoot van Eandis Assets door in te tekenen op de aangeboden kapitaalverhoging, onder de opschortende voorwaarden dat de oprichting van Eandis Assets daadwerkelijk plaatsvond. De raad van bestuur besliste deze investering van zodra deze definitief werd, te financieren met een kapitaalverhoging, deels te volstorten met de voorzien middelen op rekening courant.

In het najaar moest echter worden vastgesteld dat deze voorwaarden niet waren vervuld, waarna de hele operatie werd teruggedroefd. Naar aanleiding van het niet realiseren van de fusie stortte Eandis Assets de geïnvesteerde middelen terug en werd de geplande kapitaalverhoging van IKA zonder voorwerp.

Transportnetten

Bij Fluxys gaat dit jaar bijzondere aandacht naar de grote infrastructuurwerken aan de LNG-installaties in Zeebrugge en Duinkerke. In Zeebrugge wordt een vijfde opslagtank van 180.000 m³ gerealiseerd en een tweede aanmeersteiger voorzien in 2017. Sinds midden 2016 is de LNG-terminal in Duinkerke in gebruik. Niet alleen bezit Fluxys 25% van de terminal, ook operationeel is er een grote betrokkenheid omdat de uitbater, Gaz-Opale voor 49% in handen is van Fluxys. In mei 2016 werd tevens gestart met de constructie van de bijna 900 kilometer lange pijpleiding in het kader van het TAP-project.

Ook bij Elia is er in het jaarverslag veel aandacht voor de grote infrastructuurprojecten. Zo werkte Elia in 2016 de eerste fase van het Brabo-project af. De hoogspanningslijn tussen Zandvliet en Doel werd versterkt van 150 naar 380 kV, waardoor er nu twee 380 kV-verbindingen zijn tussen beide plaatsen. Aan de grens met Nederland werd een vierde dwarsregeltransformator in dienst genomen, wat de betrouwbaarheid van de interconnectie en dus het net ten goede komt. De afwerking van de tweede fase van Brabo, waarbij een dubbele 380 kV-ring wordt aangelegd tussen Zandvliet, Lillo en Doel, is voorzien voor 2020.

Er werd verder gebouwd aan Stevin dat eigenlijk uit tien deelprojecten bestaat. Ook voor het Nemo-project werden belangrijke stappen gezet. In het najaar van 2016 startte immers de constructie van het conversiestation nadat in de zomer de nodige vergunningen waren verkregen.

Voor de Alegro-interconnector met Duitsland tekende Elia samen met zijn Duitse sectorgenoot Amprion in september het contract met de leverancier voor de aanleg van de 90 km lange kabel. In november 2016 volgde de bestelling van twee conversiestations aan beide uiteinden van de kabelverbinding. Ten slotte ging eind vorig jaar ook de eerste fase van de "Oostlus" operationeel waarbij de lijnen in de Oostkantons worden versterkt.

Groene stroomprojecten

Met betrekking tot groenestroomprojecten kan vastgesteld worden dat deze een substantiële impact kunnen hebben op het distributie- en transportnet. De raad van bestuur van IKA vindt het haar taak een rol te spelen in de groenestroomproductie. De focus ligt hierbij op lokale projecten.

De helft van het aandeel van IKA in lokale groene stroomproductie wordt aangeboden aan het lokale bestuur op wiens grondgebied een project gerealiseerd wordt, ongeacht de eigendom van deze gronden.

Hiermee wordt de doelstelling nagestreefd om de gemeentebesturen nauwer te betrekken bij het tot stand komen van nieuwe projecten. Deze nieuwe oriëntatie heeft geleid tot positieve contacten van verscheidene gemeentebesturen en de projectontwikkelaars, waarvan de verwachting is dat die in de volgende jaren verder zullen leiden tot bijkomende productie van groene stroom.

Toekomstige kapitaalsverhogingen worden project per project bekeken, waardoor het genomen engagement geen bijkomende verplichtingen met zich meebrengt voor deelname aan toekomstige kapitaalsverhogingen.

IKA is met een belang van ruim 30% van in de Vlaamse gemengde sector uitgegroeid tot een belangrijke speler is uitgegroeid voor de lokale projecten. Hierbij worden de besturen en coöperatieve nauw betrokken zowel bij de realisatie als de financiering. Aan de betrokken lokale besturen wordt 50% in het project aangeboden. In 2016 werd de aanzet gegeven tot een nieuw windpark te Minderhout i.s.m. Storm en de Coöperatieve STORM, een windpark i.s.m. ENECO en de coöperatieve CAMPINA Energie in Turnhout en een aanzet gegeven tot een overeenkomst tot samenwerking met EdF Luminus.

In het werkingsgebied van IKA werden in samenwerking met W4F windprojecten gerealiseerd in Westerlo, Wuustwezel en Olen. Hierbij werd aan de inwoners via de coöperatieve Electrabel Cogreen aangeboden om mee te participeren.

Resultaat en dividend

Er wordt gestreefd naar een uitkeringsbeleid waarbij de inkomsten die voortvloeien uit de strategische participaties die rechtstreeks toewijsbaar zijn aan de gemeenten maximaal uitgekeerd worden aan de gemeentebesturen. De verkoop van de Suez-, Distrigas- en deels Telenet-aandelen werd de voorbije jaren aangewend om de aan deze participaties gekoppelde leningen vervroegd terug te betalen. De saldi, ruim 186 miljoen EUR in de periode 2006-2015 werden integraal aan de gemeenten uitgekeerd.

Hierdoor is IKA, wat de strategische participaties betreft quasi schuldenvrij. Wat ruimte biedt, bijvoorbeeld voor het financieren van bijkomende participaties in lokale groene stroomproductie, warmtenetten of in de distributienetten.

IKA bouwt in beperkte mate reserves op omwille van wettelijke redenen, beginselen van goed bestuur of participatieopportunities binnen de IKA-doelstellingen waaraan de raad van bestuur gevolg geeft. IKA wenst participatieopportunities maximaal in eigen schoot te financieren om zo de gemeentelijke begrotingen niet te belasten. Hiervoor worden vooral de inkomsten uit de niet rechtstreeks aan de gemeenten toegewezen aandelen gereserveerd.

Voor boekjaar 2016 (uitkering juni 2017) is er een uitkeerbaar bruto dividend van 8,1 miljoen EUR, het cash uitkeerbaar bedrag aan de gemeenten bedraagt 7,3 miljoen EUR. IKA streeft ernaar dit dividend minimaal op dit niveau te houden de komende jaren.